

בא וראה, אברהם המאור הראשון הקדוש של העולם, פשרצה לעלות לדרגתו, לא יכל, עד שעלה ונודע באותן שלש הדרגות העליונות שעליה, של אותו החלק שלו.

בין שעלה והפיר את הקדוש ברוך הוא מתוך אותן שלש הדרגות שעם אותם השבעה, שהם פתח עליון חכמה בינה, והם השלמות של עשר הספירות שנקרא בהם הקדוש ברוך הוא, וכיון שעלה אחר כך באותם השלשה, שהם העתיק ואבא ואמא, ששופע מהם אור למטה, אז אחז לחלקו את אותה דרגה שפתחיהם של אותם השלשה, שנקראת חסד.

ואת כלם השיג מתוך האספקלריה ששולטת בלילה, שבהם ודאי לא היה אדם שיודע כלום. ועל זה שנינו, בן שלש שנים הפיר אברהם את בוראו. בן שלש שנים הפיר אברהם את בוראו.

ובא ראה סוד של שלש השנים הללו, ולא פחות, משום שהשכינה נקראת בת שבע, ולא יכול לקרב אליה עד שיעלה באותן שלש דרגות עליונות שעם אותן השבעה, להודע מתוכן, ולהאיר בכל מה שהוא למטה, שלש ושבע. הרי עשר דרגות עליונות הסוד של השם של הקדוש ברוך הוא.

וכיון שהיה מואר באותן השלש, רצה לעלות באותן השבעה, בסוד הכתוב (בראשית כא) ויצב אברהם את שבע פכשת הצאן. וסוד זה רמז לאבימלך, שלא ישלטו על בניו עד שישתלמו אותם שבעת צדיקי האמת בישראל, פנגד שבע הדרגות של מעלה.

בין שישתלמו, ישב העולם שביעי, ויעורר את אותה בת שבע

תא חזי, אברהם בוצינא קדמא קדישא דעלמא, פד בעא לסלקא לדרגיה, לא יכיל, עד דסליק ואשתמודע באינון תלת דרגין עילאין דעליה, דההוא חולקא דיליה.

בין דסליק ואשתמודע ליה לקודשא בריך הוא, מגו אינון תלת דרגין, דעם אינון שבעה, דאינון פתח עליון חכמה בינה, ואינון שלימו דעשר ספירן, דאיקרי בהו קודשא בריך הוא. וכיון דסליק באינון תלתא, דאינון עתיקא ואבא ואמא, דנגיד מנהון נהירו לתתא, פדין אחיד לחולקיה, ההוא דרגא דתחותיהו דאינון תלתא, דאיקרי חסד.

וברהו אדביק לון, מגו אספקלריא דשלטא בליליא, דבהו ודאי לא היה בר נש

דידע כלום. ועל דא תנינו, בן שלשה שנים, הפיר אברהם את בוראו, בן שלשה דייקא.

ותא חזי, רזא דהני שלשה שנין, ולא פחות, בגין דשכינתא אקרי בת שבע, ולא יכיל לאתקרבא בהדה, עד דסליק באינון תלת דרגין עילאין, דעם אינון שבעה, לאשתמודעא מגוון, ולאנתהרא בכל מאי דאיהו לתתא, ותלת ושבע, הא עשר דרגין עלאין, רזא דשמא דקודשא בריך הוא.

ובין דהיה מתנהיר באינון תלתא, בעא לסלקא באינון שבעה, פרזא דכתיב, (בראשית כא כח)

ויצב אברהם את שבע פכשת הצאן. ורזא דא רמיז לאבימלך, דלא ישלטון עליהון בנוי, עד דישתלמו אינון שבעה זכאי קשוט בישראל, לקביל אינון שבעה דרגין דלעילא.

בין דישתלמו, יתיב עלמא תתאה פגוונא דעלמא עילאה. בקיומא שלים. וייתי

דוד, דאיהו שביעאה, ויתער לההיא בת שבע התחתון כמו העולם העליון, בקיום שלם. ויבא דוד, שהוא

דלעילא, דאיהי נקמא נקמתהון דישראל, ויתפרע מנהון.

הדא הוא דכתיב, (ש"ב ח א) ויהי אחרי כן ויף דוד את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים. מאי ויהי (דף לד ע"א) אחרי כן. בטר דאשתלימו ישראל, והוון כגוונא דלעילא, כדין ויף דוד את פלשתים ויכניעם. דהא עד השתא לא יכילו ישראל למיתבר תוקפיהון, והא איתערו חברייה ביהוה מתג האמה, ואוקמוה.

ותא חזי, האי דרמז ליה אברהם בכבשות הצאן, ולא בעזים, ולא במילי אחריני, בגין דאינון מסטרא דחסד, מאינון ממנן דינקין מסטרא דחסד, ינקין לתתא אינון כבשים, תחות שולטניהון. ואברהם אחיד לחולקיה מדת החסד, וכולא ברזא דחכמתא. ועל דא תנינן, מאן דשרי גו עאנא, לא מסתפן לעלמין. ואי איהו שרי גו עזייה, ורעי לון, פמה גרדיני נימוסין, יתבין לקבליה לאסטאה, בגין דאינון מסטרא דדינא קשיא. אבל פד אתא יצחק למגור עמיה קיים, גור עמיה בשבעה, בשכינתא דאתגלייא מגו ההיא בירא, דכתיב ויקרא אותה שבעה.

תא חזי, אברהם קרא לההיא בירא דמיין נבעין, באר שבע. יצחק קרא לה, שבעה. מה בין האי להאי. אלא בגין דיצחק אחיד לחולקיה דרגא דפחד, דאיהו דינא, ועל דא אוסיף בה ה'. וה' בכל אתר מדת הדין. וסימנף (יחזקאל טז מג) הא דרפף בראש נתתי. הדא הוא דכתיב, ויקרא אותה שבעה. דלא עבד בחורפן, פמה דעבד אבוה, וכלא ברזא דחכמתא, ואוסיף בה ה', לאחזאה דאיהי חולקיה.

שלמעלה, שהיא נוקמת את נקמות ישראל, ויפרע מהם.

זהו שכתוב (שמואל ב ח) ויהי אחרי כן ויף דוד את פלשתים ויכניעם, ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים. ומה זה ויהי אחרי כן? אחר שנשלמו ישראל והיו כמו שלמעלה, אז - ויף דוד את פלשתים ויכניעם. שהרי עד עתה לא יכלו ישראל לשבר את פחם, והרי התעוררו החברים באותו מתג האמה, ופרשוה.

ובא ראה, זה שרמז לו אברהם בכבשות הצאן, ולא בעזים ולא בדברים אחרים, משום שהם מצד החסד. מאותם הממנים שיונקים מצד החסד, יונקים למטה אותם כבשים, תחת שלטונם. ואברהם אחז לחלקו את מדת החסד, והכל בסוד החכמה.

ועל כן שנינו, מי ששרוי בתוף הצאן, לא מסתפן לעולמים, ואם הוא שרוי בתוף העזים ורועה אותם, פמה שומרי החקים יושבים פנגדו להסטות אותו, משום שהם מצד הדין הקשה. אבל כשפא יצחק לכרות עמו ברית, פרת עמו בשבעה, בשכינה שהתגלתה מתוף אותה הבאר, שכתוב (בראשית כ) ויקרא אותה שבעה.

בא וראה, אברהם קרא לאותה באר המים הנובעים, באר שבע. יצחק קרא לה שבעה. מה בין זה לזה? אלא משום שיצחק אחז לחלקו את דרגת הפחד, שהוא דין, ועל כן אוסיף בה ה', וה' בכל מקום מדת הדין, וסימנף (יחזקאל טז מג) הא דרפף בראש נתתי. זהו שכתוב ויקרא אותה שבעה, שלא עשה ככבשים כמו שעשה אביו, והכל בסוד החכמה, והוסיף בה ה', להראות שהיא חלקו.

בא וראה, כשפרא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא אותו בדיון. כיון שראה שאינו מתקיים, שתף בו חסד. זהו שכתוב (בראשית ב) בהפראם, ביום עשות ה' אלהים, ופשוטה שבאברהם התקיים העולם. משום כך הפאר הזו, ביתו של העולם, על שמו נקראת. זהו שכתוב (שם כא) על כן קרא למקום ההוא באר שבע. אף על גב שהפאר הזו נדבקה ביצחק, שכתוב (שם כו) ויקרא אותה שבעה. שמה באר שבע, צדו של אברהם, ולא באר שבעה. זהו שכתוב (שיר ב) וימינו תחבקני.

ובא ראה, ארבעה מאותם שבעה צדיקי אמת, כשרצו להתקרב לשכינה בסוד של שבע, כלם פגשו את הפאר הזו, שאין פוסקים מימיה לעולמים.

אברהם כרה את הפאר הזו, משום שהוא למד את כל בני העולם שיעבדו את הקדוש ברוך הוא, וכיון שפרה אותה, הוציא מים נובעים שלא פוסקים לעולמים.

וכיון שמת אברהם, מה כתוב? (בראשית כו) וכל הבארת אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם. בארת כתוב, ואחת היתה, שכתוב באר שבע, וקראו לה בארת, שמשמע שרבות היו? משום שהפאר הזו נראתה לאבות בכל מקום שהיו הולכים, והיתה נראית להם בכורות רבים.

כיון שפלאוה הפלשתים עפר, הסוד שחזרו בני העולם לעבודה זרה, היה העולם שמים, שאין מי שפכיר את הקדוש ברוך הוא. כיון שבא יצחק, מה כתוב? (שם) וישב יצחק ויחפר את בארת המים אשר חפרו בימי אברהם אביו. מהו וישב? אלא שהשיב

תא חזי, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, ברא ליה בדינא. כיון דחזא דלא מתקיים, שתף ביה חסד. הדיא הוא דכתיב, (בראשית ב ד) בהפראם, ביום עשות ה' אלהים, ואוקמוה באברהם איתקיים עלמא. בגיני כך האי ברא, ביתא דעלמא, על שמיה איתקרי. הדיא הוא דכתיב, (שם כא לא) על כן קרא שם העיר באר שבע. אף על גב דהאי ברא אתדבק ביצחק, דכתיב ויקרא אתה שבעה. שמה באר שבע, סטרא דאברהם, ולא באר שבעה, הדיא הוא דכתיב, (שה"ש ב ו) וימינו תחבקני.

ותא חזי, ארבע מאינון שבעה זפאי קשוט, כד בעו לאתקרבא בשכינתא, ברזא דשבע, כלהו איערעו בהאי באר, דלא פסקו מימיו לעלמין.

אברהם כרי לה להאי ברא, בגין דאיהו אוליה לכל בני עלמא, דיפלחון לקודשא בריך הוא. וכיון דכרי לה, אפיק מיין נבעין דלא פסקין לעלמין.

וכיון דמת אברהם, מה פתיב וכל הבארת אשר חפרו עבדי [אברהם] אביו בימי אברהם. בארת פתיב, וחד הוה, דכתיב באר שבע, וקרינן בארות, דמשמע דסגיאיין הוו. בגין דהאי ברא, מתחזי לון לאבהן בכל דוכתא דהו אזלין, והוה מתחזי לון כבירין סגיאיין. כיון דמיליוהא פלשתים עפרא, רזא דאהדרו בני עלמא לעבודה זרה, הוה עלמא שמים, דלית דינע לקודשא בריך הוא. כיון דאתא יצחק, מה פתיב, וישב יצחק ויחפר את בארת המים אשר חפרו בימי אברהם אביו. מאי וישב, אלא דאתיב עלמא לתיקוניה, ואוליה לון לבני עלמא דינעון לקודשא בריך הוא. הדיא הוא דכתיב, (בראשית